

Rapport 15 van commissie 7 inzake instructie herziening kerkorde (8.03)

De particuliere synode van het Noorden stelt via een instructie voor dat de generale synode ‘onderzoek doet naar de vraag of een herziening van de kerkorde nodig is, en op welke wijze deze herziening vorm moet krijgen’ (8.03/1r20). Bedoeld lijkt een algehele grondige herziening zoals deze in de afgelopen jaren ook heeft plaatsgevonden in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt. Als toelichting op dit verzoek is een artikel van prof. dr. H.J. Selderhuis in De Wekker bijgevoegd, waarin deze zo’n herziening bepleit (of tenminste: de overweging van zo’n herziening, 8.03/3r15). De instructie geeft verder helaas geen voorbeelden van problemen en benoemt ook geen oplossingsrichtingen (het ware te wensen dat verstrekkende instructies ook verstrekkend werden onderbouwd!).

Uw commissie heeft dit verzoek besproken met deputaten kerkorde en kerkrecht. Zij gaven aan dat een herziening van taal en stijl en een logische herschikking van de bijlagen zonder meer dienstig en mogelijk zouden zijn. Een grondiger herziening in de zin van een volledige reorganisatie of nieuwbouw van artikelen achtten zij echter om verschillende redenen problematisch:

- *Inhoudelijk*: de kerkorde is een historisch gegroeid document, met diepe wortels in het verleden. Bepalingen dragen als het ware in hun kielzog een hele wereld achter zich aan. Op dit moment is deze wereld van herkomst goed te traceren, omdat de grondstructuur altijd gelijk gebleven is. Het is bijvoorbeeld eenvoudig om bij een bepaald artikel autoriteiten als Bouwman op te slaan of de synodale overwegingen die eraan ten grondslag liggen terug te zoeken in de Acta. Bij een algehele reorganisatie worden deze wortels uit de grond getrokken en raakt de aansluiting met de achterliggende geschiedenis uit zicht. Een eventuele nieuwe structuur zal op den duur ook onvermijdelijk weer gaan wortelen doordat er behoefte zal blijken te zijn aan verduidelijking en hermeneutiek van de kerkorde. Een zekere complexiteit is in die zin onvermijdelijk en inherent aan de kerkorde. Ook de nieuwe versie van de GKv is niet in één oogopslag te doorzien. Dit argument kan daarom niet doorslaggevend zijn om tot herziening over te gaan.
- *Financieel*: deputaten schatten in dat een algehele herziening een begroting van tenminste 100.000 euro zal vragen. Uw commissie heeft niet gevraagd naar nadere specificatie van dit bedrag, maar kon zich gezien de bovenstaande inhoudelijke overweging indenken dat het inderdaad zou gaan om een project waar zeer veel tijd en menskracht in zou moeten worden geïnvesteerd. Ook een opdracht tot herziening op het niveau van taal, stijl en toegankelijkheid zal overigens al middelen vergen, zo gaven deputaten aan.
- *Expertise*: voor een algehele herziening is bijzonder veel expertise nodig. Deputaten wezen erop dat het resultaat van de herziening bij de GKv op dit moment nog steeds niet naar ieders tevredenheid is. Deputaten gaven in alle bescheidenheid aan zo’n reuzenklus eenvoudigweg niet te zien zitten.

Tot slot gaven deputaten aan dat er alternatieven voorhanden zijn. Het is zeker waar dat de kerkorde ingewikkeld is. Maar naar de ervaring van deputaten helpt het vaak al om hem uit te leggen. Deputaten zijn graag bereid om een cursus of handreiking te verzorgen waarin ouderlingen en predikanten in kort bestek wegwijs worden gemaakt. Dat lijkt hen, samengevat, beter en meer haalbaar dan een herziening.

Uw commissie is van mening dat uit dit korte verkennende onderzoek voldoende duidelijk is geworden dat algehele herziening op dit moment niet haalbaar is. Het ontbreekt ons als kerken aan financiële middelen, expertise en mankracht om dit ter hand te nemen. Het

hoogst haalbare is een cosmetische herziening van taal en stijl en toegankelijkheid. Een opdracht om dit gestructureerd ter hand te nemen vergt echter ook weer financiële middelen. Uw commissie is daarom van mening dat de synode kan volstaan met een algemeen verzoek (in plaats van een opdracht) aan deputaten kerkorde en kerkrecht om
5 waar mogelijk en wenselijk de kerkorde (inclusief bijlagen) naar eigen inzicht te herzien op het niveau van taal, stijl en toegankelijkheid, op zo'n manier dat hier geen kosten mee gemoeid zijn.

Voorstel tot besluit

10 De generale synode heeft kennisgenomen van
1. de instructie van de particuliere synode van het Noorden, d.d. 30 maart 2019 met een verzoek tot onderzoek naar de vraag of een herziening van de kerkorde nodig is;
2. het rapport van de door haar ingestelde commissie;

15 heeft gehoord de bespreking op de vergadering;

overweegt

20 1. dat de kerkorde een inherent complex en historisch gegroeid document is;
2. dat leesbaarheid en toegankelijkheid niettemin wenselijk zijn;
3. dat een algehele herziening veel financiële middelen en expertise vergt;
4. dat financiële middelen en expertise in ons kerkverband schaars zijn;

25 is van oordeel dat een algehele herziening van de kerkorde op dit moment niet haalbaar en niet wenselijk is;

en besluit

30 1. de instructie tot nader onderzoek naar algehele herziening van de kerkorde af te wijzen;
2. deputaten kerkorde en kerkrecht te verzoeken om waar mogelijk en wenselijk de kerkorde (inclusief bijlagen) te herzien op het niveau van taal, stijl en toegankelijkheid;
35 3. deputaten te verzoeken hun informatievoorziening betreffende het kerkrecht te continueren en opnieuw onder de aandacht van de kerken te brengen;
4. van dit besluit kennis te geven aan de particuliere synode van het Noorden.

N.C. Smits, rapporteur